

Finansklagenemnda Person

Uttalelse FinKN-2017-017

1.2.2017

SpareBank 1 Forsikring AS (Liv)

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Sannsynliggjort svik? – krav om tilbakebetaling - fal. § 18-1.

Forsikrede meldte ikke fra til selskapet om at hennes uføregrad hadde endret seg. Tvist om selskapet hadde sannsynliggjort at forsikrede svikaktig hadde gitt uriktige opplysninger og om selskapet i så fall kunne kreve tilbakebetalt for mye utbetalt uførepensjon. Nemnda var enig med selskapet i at forsikrede objektivt sett hadde gitt uriktige opplysninger om egen arbeidsevne, men bemerket også at selskapet med fordel kunne ha klargjort at meldefristen omfattet alt arbeid ut over den aksepterte uføregrad, og ikke som anført av forsikrede at uføregraden skulle vurderes på årsbasis. Nemnda fant det dermed ikke godtgjort at forsikrede hadde utvist nødvendig subjektiv skyld og forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Saken for nemnda gjelder om selskapet har sannsynliggjort at forsikrede svikaktig har gitt selskapet uriktige eller ufullstendige opplysninger i forbindelse med krav om utbetalinger under uføreforsikringen, jf. fal. § 18-1.

Forsikrede (f. 1977) er 50 % ervervsufør og har i flere år mottatt utbetalinger fra selskapet basert på denne uføregraden. I forbindelse med utbetalingene har selskapet i brev 1.3., 27.3., 3.5.12 samt 1.6.13 minnet henne om:

... dersom du endrer grad av arbeidsuførhet, gjenopptar arbeidet – helt eller delvis – må du straks underrette oss. Eventuelt for mye utbetalt som følge av at meldeplikten ikke overholdes, vil kreves tilbakebetalt.

Forsikrede flyttet til Oslo i august 2014 og startet 14.11. s.å. i ny jobb. I arbeidsavtalen heter det:

Arbeidstaker vil jobbe minimum 50 % av normal arbeidstid, arbeid utover dette (opp mot 100 %) vil vurderes fortløpende i dialog mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Normal arbeidstid i ... er 37,5 timer per uke med kjernetid fra 09:00-16:00. Fravær i kjernetiden må avtales med nærmeste overordnede. Arbeidstaker er innforstått med at stillingen kan kreve arbeidsinnsats ut over vanlig arbeidstid, jfr. arbeidsmiljølovens §§ 49 og 50.

Det fremgår videre av pkt. 6 i avtalen at hennes faste lønn utgjorde kr 18.750 brutto pr. måned ved 50 % arbeidsmengde, og at lønnen ville øke proporsjonalt med økt arbeidsmengde.

I saksrapporten til Nav er arbeidstiden til forsikrede angitt til 24,17 timer per uke fra 14.11.14

Det er lagt frem lønnsslipper som viser at hun i november 2014 fikk utbetalt lønn for å ha arbeidet 41,25 timer. Lønnsslippene viser videre at hun i desember bare har fått utbetalt timelønn, dvs. ikke noen fastlønn og at hun denne måneden arbeidet 108,75 timer. I tillegg til sin faste lønn har forsikrede fått utbetalt godtgjørelse for følgende antall timer:

Februar 2015: 17,75 timer

Mars 2015: 11 timer

April 2015: 23,50 timer

Mai 2015: 10 timer

Selskapets utreder hadde samtaler med forsikrede 23. og 24.6.15. I referatet fra samtalene heter det:

Forsikrede ble spurt om hvor mange timer hun jobber pr. uke?

Forsikrede har 50 % stilling. Hun har varierende arbeidstid etter hvordan dagsformen hennes er. Hun kan justere litt selv. Noen dager jobber hun kanskje bare 3 timer, mens andre dager hun kanskje 5 timer ...

Forsikrede ble gjort kjent med at selskapet har innhentet informasjon fra Nav, hvor det fremkommer at hun jobber 24,17 timer i uken. Sikrede ble spurt om dette stemmer?

Forsikrede svarte at 24,17 timer høres for mye ut, for hun jobber ikke mer enn 50 %. Når forsikrede begynte å jobbe mer i november/desember 2015 jobbet hun noen lengre dager. I mai/juni 2015 har hun jobbet kortere. Hun ligger nå an til kanskje å bli sykmeldt, og hun hanger og forsøker å jobbe 50 %.

Forsikrede opplyste at hun mest sannsynlig fremover ville jobbe 40-50 % stilling ettersom hun hadde fått en kraftig betennelse i foten.

Selskapet avsto 8.9.15 krav om ytterligere utbetaling av uførepensjon og krevde tilbakebetalt kr 32.000.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hun har ikke hatt intensjon om å arbeide mer enn 50 % sammenlagt pr. år, noe annet ville hun gitt selskapet beskjed om. Hun informerte arbeidsgiver om at hun ikke klarte mer enn totalt 50 % stilling, hun hadde en avtale om å bli trukket i lønn i de månedene hun ikke klarte å jobbe i 50 %, og om å rapportere timer utover 50 %. Når det gjelder informasjon om meldeplikt til selskapet, sier hun at hun ikke har mottatt dette.

Hun bestrider å ha gitt uriktige opplysninger bevisst. I forhold til lønsslippene viser hun til at det kan virke som om hun har arbeidet mer enn 50 %, men at dette ikke stemmer. I e-post til nemndas sekretariat 18.5.16 viser hun til at betalte fridager er blitt rapportert som arbeidstid til Nav.

Selskapet har i korte trekk anført at avslaget skyldes at forsikrede svikaktig hadde gitt ufullstendige opplysninger, jf. fal. § 18-1 fjerde ledd. Alle forsikredes personforsikringer er sagt opp og selskapet har krevd kr 32.000 betalt tilbake for uriktig utbetalt uførepensjon i tidsrommet 14.11.14 til 31.8.15. Inntektene er vurdert separat for hver måned ettersom et lenger tidsspenn er vanskeligere å forholde seg til. Lønsslippene viste at forsikrede jobbet mer enn 50 % i månedene november og desember 2014, samt februar, mars, april og mai 2015.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Etter vilkårenes pkt. 6.3 første ledd mister den som gir selskapet uriktige eller ufullstendige opplysninger som vedkommende vet kan føre til utbetaling av erstatning vedkommende ikke har krav på, enhver rett til erstatning etter denne og andre forsikringsavtaler vedkommende har med selskapet.

Den aktuelle bestemmelsen i fal. er § 18-1 fjerde ledd som lyder:

Den som ved skadeoppgjøret gir uriktige eller ufullstendige opplysninger som han eller hun vet eller må forstå kan føre til at det blir utbetalt erstatning han eller hun ikke har krav på, mister ethvert erstatningskrav mot selskapet etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hending. Dersom forholdet bare er lite klanderverdig ...

For at selskapet skal kunne legge til grunn at det foreligger svik ved skadeoppgjøret, kreves dels at den forsikrede bevisst må ha gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger til selskapet, og dels at vedkommende vet eller må forstå at det er blitt utbetalt erstatning som vedkommende ikke har krav på. Begge vilkårene har et objektivt og et subjektivt element. Det er selskapet som har bevisbyrden, og den er streng. Det må foreligge en klar overvekt både faktisk og rettslig.

Forsikrede har mottatt erstatning fra selskapet for tap av 50 % av arbeidsevnen, og nemnda legger til grunn at hun pliktet å melde fra til selskapet om hun har arbeidet mer enn 50 %. Gitt at selskapet utbetaler erstatning hver måned, legger nemnda til grunn at meldeplikten gjelder når den forsikrede har hatt større inntekt enn det som følger av en 50 % stilling en måned. En melding vil medføre en lavere utbetaling en senere måned. Nemnda er således ikke enig med forsikrede i at spørsmålet om rett til utbetaling pga. ervervsuførheten på 50 % skal ses på årsbasis. På den annen side, mener nemnda at akkurat dette bør fremgå klarere enn det som er gjort her.

Forsikredes normalarbeidstid er 18,75 timer pr. uke. Tallet på arbeidstimer pr. måned vil samtidig variere med månedens lengde, men vil normalt være fra 80-83 timer. For månedene november og desember 2014 har forsikrede bare fått utbetalt timelønn, hhv. for 41,25 og 108,75 timer. I februar og mars 2015 har forsikrede i tillegg til fastlønn fått utbetalt timelønn for henholdsvis 17,75 timer og 11 timer. I april gjelder tilleggsbetalingen 23,5 timer, mens tallet i mai var 10. I juli måned 2015 er det trukket i fastlønnen for 6,5 timer, i august for 8 og i september for 14 timer. Ut fra det som er fremlagt har forsikrede objektivt sett arbeidet mer enn 50 % i månedene februar – mai 2015. Slik nemnda ser det, har selskapet vist at forsikrede har mottatt lønn for mer enn 50 % av sin ervervsevne i flere måneder, og nemnda er enig med selskapet i at dette burde ha vært rapportert til selskapet. Gitt at lønnsutbetalingen finner sted ca. den 20. hver måned, burde forsikrede i etterhånd ha gjort selskapet oppmerksom på den høyere lønnsutbetalingen i de aktuelle månedene.

Selskapet må imidlertid i tillegg sannsynliggjøre at forsikredes manglende innberetninger til selskapet ble gjort i sviks hensikt. Selskapet har anført at dette ble gjort bevisst og for å få en utbetaling som forsikrede ikke hadde krav på. Selskapet har særlig vist til sine påminnelser om meldeplikt i forbindelse med sin innhenting av opplysninger. Etter denne standardtekst skal forsikrede straks underrette selskapet ved endret utføregrad og gjenopptakelse av arbeid – helt eller delvis. Som nevnt foran mener nemnda at selskapet med fordel bør klargjøre at meldeplikten omfatter alt arbeid ut over en den aksepterte utføregrad.

Forsikrede hadde tidligere arbeidet 50 %, og det var en avtale om deltidsarbeid på 50 % som hun inngikk etter å ha flyttet til Oslo. Men avtalen åpnet for arbeid ut over dette. Gitt at det ikke er skjedd endringer i forsikredes utføregrad, og at det ikke med klarhet fremgår av selskapets påminnelsestekst at enhver månedlig inntekt over 50 %, skal innrapporteres, finner nemnda det vanskelig å si at forsikrede i dette tilfellet har utvist nødvendig subjektiv skyld. Etter nemndas syn kan opplysningen om arbeidstid i Navs sakrapport ikke tillegges bevismessig vekt i denne sammenheng.

Uttalelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Ingrid Smedsrud (nestleder), Hege Opheim, Mildrid Felland, Gro Farestvedt, Paal Bjønness og Ingebjørg Kiil.